

ÅRSPLAN

”Med skrubbsår på knærne og stjerner i øynene”

Velkommen til barnehageåret 2014-15 på Bjørnehiet.

Innhold:

1. Organisering

- Ukeoversikt
- Dagsrytme
- Bursdagsritualer på avdelingen
- Privat feiring av bursdag i barnehagen

2. Pedagogisk grunnsyn og våre 4 kjerneverdier

3. Pedagogisk arbeid

- Hvordan avdelingen jobber med satsningsområde og de 7 fagområdene.
- omsorg, lek og læring
- oppdragelse
- foreldresamarbeid
- barns medvirkning
- overgang barnehage -skole
- sosial kompetanse som er vårt satsingsområde

4. Dokumentasjon og vurdering.

5. Årshjul 2015-16

Ukeoversikt

Fast ukeplan	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
Formiddag	Turdag	Lekegrupper på avdelingen. Vi jobber med sosial kompetanse og språk. Vi jobber også med ulike tema.	Førskole Turdag Aldersinndelte grupper.	Musikk Drama Barnas dag/ valg	Felles turdag. Vi går på tur i skogen eller i nærmiljøet.
Mat:	2 matbokser. En skal i kjøleskapet og en i sekken sammen med drikkeflaske.	Varm lunsj fra barnehagen. 1 matboks med frokost og tremat, denne skal legges i kjøleskapet.	1 matboks med turlunsj, barna får frokost og tre mat av barnehagen. Matboksen skal i sekken, sammen med drikkeflaske.	Varm lunsj fra barnehagen. En matboks med frokost og tremat, denne legges i kjøleskapet.	1 matboks med turlunsj, barna får frokost og tre mat av barnehagen. Matboksen skal i sekken, sammen med drikkeflaske.

Beskrivelse	<p>Barna har med tursekk (nok mat til 2 måltider, godt med drikke og sitteunderlag).</p> <p>Vi går kl. 09.30. Kommer barnet senere, kan dere møte oss på turstedet. Ring barnehagen eller avdelingens mobil for å avtale møtested.</p>	<p>Se egen plan for gruppene. Dette vil bli informert om i månedsbrevene.</p>	<p>Førskolen har base på avdelingen og i skogen.(Cathrine og Fride)</p>	<p>Vi deler gruppen i to eller flere.</p> <p>Innholdet vil være: Sang, instrumenter, rytmelek, fortelling, eventyr, rim regler, munn-gymnastikk, spill, snakkepakken, teater, bokstaver etc.</p> <p>Vi ønsker at barna skal ha en dag hvor fantasi og impulsivitet kan få komme mer frem. De skal få medvirke og påvirke dagen mer enn ellers.</p>	
-------------	--	---	---	--	--

Dagsrytme

KL:	Hva skjer	Kommentar
07.00	bhg åpner	Personalet tar imot barn og foreldre i garderoben så godt vi kan. Er det bare en voksen til frokost, blir den sittende og holde roen ved matbordet.
07.45 - 08.30	frokost	De som kommer etter dette tidspunkt, bør ha spist hjemme da andre aktiviteter starter og bordet trengs for de barna som har avsluttet frokost. Dette bør overholdes!
08.30	Barna velger lek /aktivitet	Personalet gir bistand i leken ved ulike behov, tilrettelegger og er delaktig i aktiviteter.
09.30	samling og planlagte aktiviteter	Ring og gi beskjed innen 09.30 dersom barnet kommer senere eller har fri. Følg barnet til samling/ aktiviteter som da er i gang etter dette tidspunkt.
11.00	lunsj	Sekk med egen niste, drikke og sitteunderlag hver mandag, onsdag og fredag.

		Barnehagen serverer brødmat 2 ganger i uka, varmmat 2 gang i uka
12.00	Vi er ute	Frilek og forskjellige aktiviteter ut i fra årstid.
14.00	Hvilestund (etter behov)	Barna ligger på gulvet med pute og lytter til musikk, eventyr og fortellinger. (Dette er ikke fast hver dag, men ved behov hos barna)
14.30	To-mat	Barna spiser matpakken sin og får frukt oppskjært fra barnehagen.
Ettermiddag	Barna velger lek/ aktivitet	Vi er ute eller inne på avdelingen. Ved henting, gi beskjed til en av personalet om vi ikke ser deg. Det er svært viktig! La barnet rydde etter seg før dere går hjem.
17.00	barnehagen er stengt	Barna bør rydde noen (2-3) leker før de går, det er fint om dere hjelper oss med det.

Informasjon

Nytt i år er at dagen i dag blir skrevet på mykid siden. Det er deres ansvar å lese denne hver dag. Vi vil også kommunisere i forbindelse med henting og levering. Har dere glemt å gi oss en beskjed så send gjerne en melding eller ta en telefon til avdelingen. Tlf.nr til Bjørnehiet er: [93448144](tel:93448144). Vi kommuniserer via www.mykid.no. Det er viktig at dere går inn på mykid regelmessig, det er her vi legger ut månedsplan og månedsbrev. Viktige beskjeder vil også stå på mykid. Vi har to tavler i gangen hvor vi også skriver viktige beskjeder, diverse informasjon og hvor ukeplanen henger. Husk å sjekke disse før dere går hjem😊

Bursdagsritualer på avdelingen

I Tøyenåsen barnehage er vi opptatt av sunt kosthold. Vi har derfor ikke kaker til bursdager. Barna får selvfølgelig en krone med selvvalgt tema på og et tryllelys med gode tanker fra alle barna. Vi gjør noe morsomt sammen gjennom at bursdagsbarnet velger en aktivitet. Bursdagssamlingen inneholder høytidelig ritualer med mye positiv fokus på bursdagsbarnet.

Feiring ved lån av bhg

Ved lån av barnehagen til privat feiring ønsker vi en kategorisering av hvem man inviterer. Dette for å unngå utfrysing og mobbing. Det betyr at man må be f.eks enten alle på avd, eller bare jentene, eller bare guttene, eller bare det årskullet som barnet ditt er i. Da kan du også levere ut invitasjoner i bhg. Ønsker du å invitere uvilkårlig ut i fra andre behov, kan du ikke låne barnehagen til feiringen og må sende ut invitasjonene privat. Vi ønsker i Tøyenåsen å fokusere på inkludering derfor er dette viktig at blir fulgt.

1. PEDAGOGISK GRUNNSYN OG VÅRE 4 KJERNEVERDIER

All pedagogisk virksomhet formidler verdier. Det er derfor nødvendig for de voksne i barnehagen å ha en bevisst holdning til de verdivalg som personalet tar.

Både vårt menneskesyn, livssyn og samfunnssyn danner grunnlaget for vårt pedagogiske grunnsyn, dvs. for det syn vi har på barn, på læring og på barns plass i samfunnet. Det er derfor meget viktig at vi som personalet i Tøyenåsen barnehage er bevisst vår rolle som oppdrager, på hva vi formidler gjennom vårt arbeid.

Barnehagen har fire kjerneverdier som styrer all vår virksomhet i kontakt med barn, foreldre, personal og andre samarbeidsinstanser. Disse fire er:

- **Kjærlighet og omsorg**
- **Positive holdninger**
- **Raushet**
- **Gjensidig åpenhet og ærlighet**

Barn skal i møte med disse kjerneverdiene utvikle et positivt selvbilde og en forståelse av å være en del av en større sammenheng.

Barnehagen er en del av en større helhet; et samfunn som stadig er i endring og som stiller store krav til kompetanse- evnen til å handle og til å forstå. Det er derfor nødvendig for dagens barn å få kompetanse på ulike områder og bli i stand til å mestre et komplisert og krevende samfunn. Spesielt gjelder det sosial kompetanse, utvikling av språk og kommunikasjonsevne, dvs. og kunne forstå andre mennesker, ta ulike perspektiv og roller, kunne ta selvstendige avgjørelser og samarbeide med andre, vurdere problemer og løse konflikter. Videre handler også denne kompetansen om evne til kritisk refleksjon, til å kunne reflektere over den verden vi er en del av.

Barnehagen har en viktig rolle i denne sammenheng. I sosialt samspill og lek lærer barn kunsten å omgås andre mennesker, kunnskaper og holdninger. De lærer å ta ulike roller, å forhandle, løse konflikter, kommunisere på ulike plan, bearbeide opplevelser og utvikle tanker og fantasier.

Rammeplan for barnehagen og barnehageloven, vektlegger barneperspektivet og barns rett til medvirkning. Personalet må jobbe systematisk for å nærme seg barns mange synspunkter og perspektiver. Vi skal ha et helhetssyn på barn, hvor leken er barnets viktigste uttrykksform. Barnehagen må ta vare på den gode barndom. For oss i Tøyenåsen barnehage betyr dette at barndommen har en egenverdi. Dette betyr at vi ønsker å skape gode forutsetninger for å leve et godt liv, som barna vil huske som en god barndom. Barn skal oppleve respekt som individer og som delaktige, kreative gruppe-medlemmer.

Hvordan vi skal jobbe på Bjørnehiet med de 7 fagområder i Rammeplan for barnehager:

I følge barnehageloven skal barnehagen støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær. Barnehagen skal gi utfordringer med utgangspunkt i barns interesser, kunnskaper og ferdigheter. Rammeplan for barnehager utgitt av Kunnskapsdepartementet, beskriver 7 fagområder som barnehagen skal jobbe med. Personalet i Tøyenåsen barnehage må lese og kjenne til innholdet i Rammeplan. For foresatte som ønsker mer informasjon om hva en barnehage skal inneholde, kan Rammeplan lånes av barnehagen eller lastes ned fra nettet, se link på vår hjemmeside.

Fagene som beskrives nedenfor møter barna i hverdagens rutiner, i den frie leken og i tilrettelagte aktiviteter. De ulike fagene opptrer sjeldent alene men flettes i hverandre og gir barna læring, nysgjerrighet, utfordringer og mestring på flere områder samtidig.

Kommunikasjon, språk og tekst(satsningsområde)

Vi skal daglig ha samtaler med hvert enkelt barn. Lek, samspill og relasjon med andre barn i barnehagehverdagen er gode språktreningsarenaer. Personalet skal kommunisere med hverandre og til barn og foreldre med respekt, høflighet slik at vi er gode rollemodeller for barna. Vi skal hver uke ha lesestunder med ulik tekst tilpasset barnas alder, modning og interesser. Vi har alfabetet synlig på avdelingen. Vi synliggjør skriftspråket og bruker barnas navn i all inndeling og plasseringer. Personalet skal jevnlig benytte spill, plansjer, sanger, eventyrformidling og aktiviteter fra steg for steg og snakkepakken mm. (ped. materiale). Sang og musikk benyttes både i hverdagen og i samlinger, hvilestunder og festligheter i barnehagen.

Kropp, bevegelse og helse

Barn skal oppleve glede over fysisk aktivitet for å skape en sunn kropp og få positive opplevelser til egen kropp. Når barn utfolder seg grov motorisk stimulerer de også til økt konsentrasjonsevne. Vi har mye fysisk aktivitet daglig i inne og utetiden, og ukentlige turer i skogen. Personalet bistår med å tilrettelegge for fysisk aktivitet inne/ute ved å benytte regelleker, ballspill, hoppetau, hinderløyper, spikking/ snekring, sykling, turer i skogen med klatring og lek. Vi skal tilrettelegge for barnas frie mulighet til å utfolde seg i fysisk aktivt under alle årstider. Vi har ski og aketurer.

Humor er lek med ord og tanker, og dette fremmer skaperevnen og lysten til å leke. Tøysevers og tøyseord hører med til barnehumoren. Dette utvikler barnets selvbilde, og de får tillit til seg selv og ser at de kan glede andre. Humor kan også forebygge potensielle vanskelige situasjoner. Ved å bruke humor kan man vri en vanskelig situasjon til noe positivt.

Kunst, kultur og kreativitet

I barnehagen skal barna få skape og bruke sine kreative evner. Personalet skal gi barna mulighet til å benytte ulike formingsmateriale: male, klippe, tegne, perle, bygge, forme med leire, for å få utforme egne tanker og ideer. Det er viktig at

---

barnehagen legger til rette slik at både barn og voksne kan ta i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede. Vi vil ta i bruk sang og musikkinstrumenter. Voksne og barn dramatiserer ulike eventyr og fortellinger. Felles teatertur med barnehagen.

Natur, miljø og teknikk

Barnehagens skogsområde og gapahuk brukes ukentlig til lek og læring i naturen. Barn og personal forsker og undres sammen over forandringer som skjer i naturen gjennom de 4 årstider. Personalet benytter sammen med barna faktabøker og bestemmelsesduker. Vi plukker bær og bruker det i matlaging. Barna får benytte med tett voksenhjelp, teknikker som spikking, sage og hamre. På turene våre skal vi lære barna om skogen og hva som finnes der; dyr, insekter, trær osv. Vi sørger for å ha lupur, hyssing, pocketbøker og plastposer i sekken til en hver tur, slik at barna kan lære å få forske på naturen og utfolde seg i leken. På turene våre på mandager, onsdager og fredager skal barna ha med seg tursekk med både sitteunderlag, drikke og niste. Lurt her å tenke på årstiden hva man har med av drikke, at man har med alt utstyr til maten og rikelig med mat. Barna spiser mer ute på tur.

Etikk, religion og filosofi

Barnehagen følger norske tradisjoner vedr. Kristelige høytidsfeiringer. Vi samtaler med barna om de ulike tradisjonene vi har i Norge. Vi vil gjennom ulike høytider samtale med barna, slik at de får kunnskap på deres nivå om hvorfor vi feirer disse. Gjennom vårt fokusområde sosial kompetanse vil vi veilede og lære barna om det å hjelpe andre, dele med hverandre, ta hensyn til andre og det å vise omsorg.

Vi markerer samisk dag med de eldste barna i barnehagen. Vi markerer viktige dager for barn som har tilknytning til andre land.

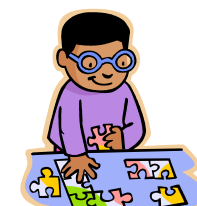
Nærmiljø og samfunn

Vi ønsker å lære/ veilede barna om hvordan vi behandler naturen og nærmiljø. Vi lærer barna å ta ansvar for naturen rundt seg, dette vil vi jobbe med på turene våre. Vi skal besøke biblioteket og i desember skal vi besøke Hakadal kirke. Barna blir gjennom våre turer og fysiske aktiviteter ute kjent med sitt nærmiljø. Vi lager kart over hvor barna bor i forhold til barnehagen, vi benytter bibliotek, kollektiv transport, skole og SFO besøk for førskolebarn.

Antall, rom og form

Barnehagen tar inn matematikk i lek, gjennom det å bygge med klosser, putte riktig form inn i riktig hull, telle antall biler og dyr for å nevne noe. Det skal også dras inn i hverdags situasjonen til barna, gjennom det å dekke på trallen og dekke bordet. Det er viktig at vi voksne er bevisste og bruker de riktige matematiske begrepene når vi samtaler med barna.

Vi teller med barna i hver samling, vi synliggjør tall og alder gjennom bursdagsfeiringer, personalet benytter Go' bokserien 1 2 3 med "Tellefanten". Her settes tall til antall, barna får lære tallvers og regler. Vi spiller spill, legger puslespill og har aktiviteter hvor barn må telle, vente på tur, følge regler og som igjen gir de erfaringer med matematiske begreper: først, sist, større, mindre enn, lang kort osv. Vi har spill og aktiviteter i skogen hvor barna får erfaringer med matematiske begreper. Eks alle skal finne noe i naturen som er f. eks. tung, lett, firkantet, trekantet.

Fagområdene i praksis

De syv fagområdene som er beskrevet i Rammeplanen skal gjelde for alle barn, uansett på hvilket alderstrinn de befinner seg. Ved å ta utgangspunkt i en ukes oversikt, kan vi synliggjøre hvordan hvert enkelt fagområde griper inn i hverdagen vår på Bjørnehiet.

De syv fagområdene

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknikk
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn
- Antall, rom og form.

Hverdagsaktiviteter	Spisesituasjon.	På-og avkleddning.	Innelek.	Utelek.	Hvilestund.
	Eks: teller antall kopper vi trenger	Eks: finner to like og øver på å kle på seg selv.	Eks: leker med lego eller dukkekrok	Eks: klatrer i klatrestativ eller sykler.	Eks: hører på eventyr.

Fagområder i rammeplanen	Kommunikasjon, språk og tekst. Kropp bevegelse og helse. Antall, rom og form.	Antall, rom og form. Kommunikasjon, språk og tekst.	Antall, rom og form. Kommunikasjon, språk og tekst.	Kropp, bevegelse og helse. Natur, miljø og teknikk. Antall, rom og form.	Kropp, bevegelse og helse. Kommunikasjon, språk og tekst.
---------------------------------	---	--	--	--	--

Aktiviteter	Formingsgrupper. Eks: lage høstbilder	Samlingsstund. Eks: sang og musikk. Fortellinger.	Turdag. Eks: gå på tur i nærmiljøet eller i skogen.	Hinderløype på fellesrommet.	Fellessamling. Eks: sang, markering av høytider og tradisjoner.
Fagområder i rammeplanen	Kunst, kultur og kreativitet. Antall, rom og form.	Kommunikasjon, språk og tekst. Antall, rom og form. Kunst, kultur og kreativitet.	Kropp, bevegelse og helse. Natur, miljø og teknikk. Nærmiljø og samfunn.	Kropp, bevegelse og helse. Antall, rom og form.	Kunst, kultur og kreativitet. Kommunikasjon, språk og tekst. Etikk, religion og filosofi.

Lek

"Lekens kjennetegn er at den er en frivillig aktivitet som barnet selv velger å delta i, leken er" på liksom", den ligger utenfor det vi oppfatter som" den virkelige" verden. Leken er lystbetont for barnet, den kan samtidig gi orden, spenning og være en forberedelse til voksen alder" (s.51. i Rammeplan for bhg. Barne- og familiedepartementet 1996).

For å oppnå mye av det vi vil at barna skal lære, fokuserer vi på lek som metode og arbeidsverktøy. Dette høres vel kanskje litt rart ut siden det er dette barna gjør hver dag i barnehagen. Men det er mange aspekter ved dette. Vi vil fokusere på forskjellige typer lek, man har rollelek, konstruksjonslek, regellek, symbollek og parallellek. Vi vet at lek er barnets viktigste aktivitet, og leken trenger gode vilkår for å utvikles. I lek er barna likeverdige og speiler seg i hverandres reaksjoner. De opplever motsetninger og interessekonflikter hvor de må holde tilbake egne lyster og behov til fordel for andres. har en egenverdi, i tillegg er den viktig for barnets mulighet til sosial og språklig utvikling.

Mål for leken

Voksne og barn skal ha glede av leken.

Det skal være gøy å leke, frivillig og utfoldende.

Barna skal lære å samhandle med andre mennesker, både i grupper og en til en.

Øke barns kunnskap generelt.

Hvorfor

Via leken lærer barna å bli sosialt handlingsdyktige. De lærer mest av hverandre, men også med veiledning fra oss voksne.

Hvordan

Det fysiske miljøet i barnehagen både inne og ute må legges til rette for å gi leken gode vilkår. Materiell må være tilgjengelig ut ifra hvilken alder barna har. Vi må gi barna tid og rom til leken. Det vil si ikke bryte opp en god lek hvis det ikke er nødvendig, ikke planlegge for mye faste voksenstyrte aktiviteter. Vi må tilrettelegge rommene vi har, slik at det er fysisk mulig for forskjellig type lek. Fysisk utfoldelse, lesing/avslapping, konstruksjonslek, forming, rollelek/drama, utforsking osv.

Voksenrollen

Vi voksne trenger å jobbe med forståelsen for viktigheten av god lek. Vi vil synliggjøre og jobbe med dette på ledermøter, avdelingsmøter, personalmøter og når vi er sammen med barna. Arrangere lekegrupper av og til, hvor vi voksne er engasjert i leken og setter den i gang. Vi må gi barna "krydder" i form av ideer, rekvisitter og arena. Og veilede dem når de står fast i en konflikt eller leken stopper av andre grunner, vi må hjelpe dem videre og gi dem forslag. Vi er opptatt av at vi som voksne skal være aktive og tilstedeværende der barn leker. Barn lærer gjennom lek, gjennom de erfaringer de daglig gjør og ved å ha et bevisst personale til å være gode støttespillere og veiledere. Personalet må være svært observante for å få med seg mest mulig av hva som foregår i barns lek.

Oppdragelse

Personalet skal bidra foreldrene i barnets oppdragelse. Med oppdragelse mener vi gjensidig respekt og høflig opptreden i relasjon med andre barn og voksne. God bordskikk (f. eks sitte i ro på stolen og lære å sende til hverandre) vise hensyn, hilse og si hei, takke for maten og spørre pent om hjelp. Barnet skal lære at egne handlinger kan gå positivt/negativt utover andre.

Omsorg-læring

Personalet skal jobbe for å skape god relasjon til hvert barn. De skal møte hvert enkelt barn med nærhet, oppmerksomhet og innlevelse. God omsorg skal prege alle våre hverdagssituasjoner. Å gi barn tro på seg selv og møte de der hver enkelt har behov for støtte, hjelp og veiledning er for oss god omsorg og det skal vi bestrebe oss for å nå i vårt arbeid.

Foreldresamarbeid - kommunikasjon

En kontinuerlig kommunikasjon mellom personal og foreldre er viktig for å bistå barnet på best måte i Deres utvikling og trivsel. I tillegg til 2 samtaler i året er den daglige kommunikasjonen i hente- og bringesituasjon nødvendig. Samtaler avtales ellers ved behov og vi vil at dere foreldre skal ta kontakt dersom dere lurer på noe, opplever ting vi bør vite om for å jobbe i riktig retning med Deres barn. Vi har 2 foreldremøter i løpet av året.

Barns medvirkning

Personalet skal skape et miljø hvor barn er med å påvirke sin egen hverdag. Barnas ønsker av aktiviteter og lek skal enten kunne imøtekommes med tilrettelegging eller gis en forklaring dersom det ikke passer å kunne gjennomføres med hensyn til resten av gruppen. Med barns medvirkning vektlegger vi i Tøyenåsen barnehage hvordan barns ulike behov og ønsker blir møtt med forståelse og respekt. Det å bli sett, hørt og tatt på alvor er viktig for å oppnå medvirkning. En bevisst kommunikasjon personalet imellom og i relasjon med barna er viktig virkemidler. Det blir viktig å være i øyeblikket med barna, gi rom for impulsivitet og forandringer i planene som vi voksne hadde tenkt i utgangspunktet. Vi legger opp til et temaarbeid ut fra barnas interesser i leken." Barnas valg" betyr at barna kan selv velge hva de vil gjøre, leke, forme osv. innenfor barnehagens rammer.

Overgang barnehage - skole

Vi forbereder barna spesifikt med tilrettelagte aktiviteter gjennom førskolen det siste barnehageåret i barnehagen. Viser til egen plan for utdyping av hva vi gjør gjennom året. Førskolen tar for seg fysisk aktivitet som er helsefrembringende og bidrar til utvikling av konsentrasjonsevnen, førmatematiske aktiviteter, kjennskap og bruk av skriftspråket og mye høytlesing. Vi har sosial kompetansetrening og bidrar barna med det de evt. lurer på om skolen. Vi benytter observasjoner og kartlegging for å påse at barna følger forventet utvikling. Vi har en slutt- overgang samtale med foreldre på våren hvor vi bl.a. enes om eventuell nødvendig informasjon vi må gi skolen. Vi har gode samarbeidsmøter med skolene.

I september arrangerer vi gammelbarns fest for de som er begynt i 1.klasse. De får fortelle førskolebarna om skolen, vise skolesekk og selv få en ekstra avslutning av barnehagetiden. På våren besøker barna skolen og SFO sammen med personal fra barnehagen. I tillegg har de førskoledager som skolen inviterer til sammen med foreldre. Førskolen avsluttes i juni med en fest i barnehagen som er spennende for barna etter åpningstid og frem til kl. 19.30.

Overgang barn fra liten avdeling til stor avdeling

Førskolebarna får ansvar som faddere til et lite barn. De skal i samarbeid med en primærkontakt/ voksen, hjelpe barnet til å skape trygghet og å bli kjent på stor avdeling. Barn fra Ekornstien og Maurtua er med oss på turer og spiser med oss i en periode før barnet skal begynne på stor avdeling. Nye og gamle barn får tilbud om en start samtale ca 3 dager etter oppstart.

Satsningsområdene 2014-2015:

Sosial kompetanse, språk, tekst og kommunikasjon og natur.

Sosial kompetanse - fokusområde gjennom hele barnehageåret

Tøyenåsen barnehage har valgt sosial kompetanse som fordypningsområde da vi anser det som mest viktig og grunnleggende i hvert menneskes liv. Hvordan vi omgås andre mennesker påvirker oss hele livet. I barnehagen har barna en unik arena til å få erfaringer, trene på og oppleve sosialt samspill gjennom samhandling med andre barn og voksne. Vi skal jobbe kontinuerlig for å møte hvert barn der det trenger hjelp, støtte og bekreftelse på seg selv i samspill med andre. Vi skal påse at alle opplever å knytte vennskap med andre barn, at de tørr å ytre sine ønsker og behov og samtidig lære seg å ta hensyn til andres valg. Hver måned vil vi fokusere på ulike områder av sosial kompetanse. I tillegg er dette et arbeid som det jobbes kontinuerlig med der vi observerer behov i barnegruppen og hos vært enkelt barn.

Sosial kompetanse og danning

”Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen uttrykkes og tilegnes av barn i samspill med hverandre og med voksne.. Den gjenspeiles i barns evne til å ta initiativ og til å opprette vennskap”.

Rammeplan for barnehagen, s34.

*"Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter".
Rammeplan for barnehagen, s15.*

Vi jobber med sosial kompetanse hver eneste dag i våre rutinesituasjoner og vi jobber med det i temaene våre. Vi bruker samlingsstundene som en arena for dette. Her snakker vi ofte ut om ting som har skjedd på avdelingen, både fine ting og konflikter som har skjedd. Som hoved arbeidsverktøy for å jobbe med sosial kompetanse bruker vi Det er mitt valg. Dette er et felles verktøy som skoler og barnehager i Nittedal kommune bruker for å jobbe med sosial kompetanse. En annen arbeidsmetode vi bruker er formingsaktiviteter. For gjennom kunst, kultur og kreativitet utvikler barn sin evne til å bearbeide og kommunisere sine inntrykk. De utvikler også sin følsomhet til å lytte, iaktta og uttrykke seg gjennom allsidige møter med og refleksjon over kultur, kunst og estetikk.

I danning inngår oppdragelse som en prosess der voksne både leder og veileder neste generasjon. Gjennom oppdragelse og danning videreføres, endres og forhandles det om verdier, normer, tanker og uttrykks- og handlingsmåter. Personalet skal veilede barn i deres veksling mellom samfunnets normer og sosiale krav og egen væremåte. Barn må få hjelp til å oppfatte hvilke rammer som er akseptable i samvær med andre.

Vi voksne er opptatt av å være gode rollemodeller for barna. Det er viktig at vi tenker over hvordan vi prater og hvordan vi oppfører oss. For barn gjør ikke alltid det vi sier de skal, men heller det de ser at de voksne gjør. Vi bruker mye tid ved matbordet, til å lære oss å sende andre, vi spør pent om vi kan bli tilsendt, vi takker for maten, rydder opp etter oss, sitter ordentlig med armer og ben for oss selv og samtaler med hverandre uten og rope og skrike.

Ved påkledning er det viktig for oss at barna får en mestringsfølelse av å klare selv, vi oppmuntrer til å prøve selv, spørre pent om hjelp, lære å vente på tur for å få hjelp og rose andre som klarer selv.

Omsorg i barnehagen handler både om relasjonen mellom personalet og barna og barnas omsorg for hverandre. Å gi barn muligheten til å gi hverandre og ta imot omsorg er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse, og er et viktig bidrag til et livslangt læringsperspektiv. Våre hverdagsaktiviteter og her- og- nå situasjoner gir barna mulighet til å kunne hjelpe hverandre og lære å gi andre omsorg gjennom handling. Det er ofte i barnehagen at barna har sitt første møte med andre barn, og de må lære hvordan de skal omgås andre.

Vi lærer å kjenne på ulike følelser, trøste når noen er lei seg. Det er viktig å kunne uttrykke følelser, og lære å kjenne igjen ulike følelser hos andre.

Barna lærer å sette sine egne grenser, hevde sine egne meninger og uttrykke sine behov. Dette er grunnleggende for utviklingen av barnas selvfølelse.

Høflighet er viktig å lære for alle små barn. Vi takker når vi får noe, sier "hei" og "ha det" til hverandre, og spør om noe ved å si "kan jeg få" og "kan du hjelpe meg".

Leken har mange uttrykksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av alder og språklige og kulturell ulikhet. Å få delta i lek og få venner er grunnlaget for barns trivsel og meningsskaping i barnehagen. I samhandling med hverandre legges grunnlaget for læring og sosial kompetanse. Vi har aldersblandede grupper på tvers av barnehagen, der barna får møte barn fra andre avdelinger. Her leker de og har det gøy sammen, det er også voksne fra andre avdelinger, slik at barna kan bli bedre kjent med resten av personalet i barnehagen. Vi setter av mye tid til den frie leken, der barna får leke og utforske på egenhånd. Med en voksen i bakgrunn som kan hjelpe hvis det oppstår konflikter. Men vi deler også barna inn i lekegrupper hvor de voksne i større grad kan være med å veilede leken. Vi er opptatt at barna lærer å løse konflikter på egenhånd med veiledning fra voksne.

Læring foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og med miljøet, og er nært sammenvevd med lek, omsorg og danning. Barn kan lære gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder. Læringen om seg selv, om andre mennesker, om samspill og om den fysiske verden omkring er prosesser som er med på å skape mening i barnas liv. Vi jobber med ulike temaer gjennom hele barnehageåret. Dette er formelle situasjoner som er planlagt og ledet av personalet. Uformelle læringssituasjoner er nærmere knyttet til hverdagsaktiviteter og her- og nå- situasjonene, i lek, oppdragelse og annen samhandling.

Språk, tekst og kommunikasjon

"Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen."

Rammeplan for barnehagen, s29.

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Både den nonverbale og den verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. Å få varierte og rike erfaringer er avgjørende for å forstå begreper. Å samtale om opplevelser, tanker og følelser er nødvendig for å utvikle et rikt språk. Vi ønsker å tilrettelegge for meningsfulle opplevelser, og skape tid og rom for bruk av nonverbalt og verbalt språk i hverdagsaktiviteter, lek og i mer tilrettelagte situasjoner slik som språkgrupper. Vi ønsker å skape et språkstimulerende miljø for alle barn og oppmuntre til å lytte, samtale og leke med lyd, rim og rytme. Dette bruker vi spesielt samlingsstundene våre til, det er en arena hvor vi kan samtale sammen og vi har egne rim og rytme kort som brukes hver dag. Vi har fast innhold med god morgen sang, hvilken dag er det i dag og oversikt over dagen hvor barna får vite hva som skal skje. Hverdagssituasjonene og her- og nå -situasjonene er også viktige for oss i dette arbeidet.

Naturens betydning - for kroppen og sinnet

Fra fødselen av har barnet en naturlig trang til å bevege seg. Den bevegelseserfaring som barnet får i før - og småskolealder, er avgjørende for den enkeltes motoriske grunnlag resten av livet. Lek og turgåing i variert og ulendt terreng tilfredsstiller barns behov for variasjon i bevegelser og utfordringer. Undersøkelser fra barnehager både i Norge (Ingunn Fjørtoft) og i Sverige (Patrik Grahn) viser at barn som gis tid til å boltre seg utendørs i minst mulig tilrettelagt terreng, blir mindre kranglete og utvikler større evne til koordinasjon og konsentrasjon. Det viser seg også at den motoriske utviklingen påvirker lese og skriveferdighetene til barn når de kommer opp i skolealder.

For at barna skal få en god fysisk og motorisk utvikling, er det viktig å stimulere til allsidighet og tilpasse aktivitetene til barnas utviklingsnivå. Her er naturen et fantastisk "treningsstudio" med et utall av sanseinntrykk og kroppslige utfordringer på ulikt nivå. Naturen har utallige klatreapparater i form av steiner, trær, stubber og skrenter. Ulikt underlag fra flate stier til ulendt hogstfelt og myrpartier stimulerer til varierte bevegelser. En stor stein kan være helt umulig å komme opp på fra den ene siden, mens den fra den andre siden nærmest er formet som en trapp. Trærne varierer fra den høyreiste furua som det er vanskelig å komme opp i, til løvtreet med lave greiner og vindfelt som ligger lett tilgjengelig på bakken.

I naturen finner de fleste barna naturlige utfordringer på sitt nivå. Når flere barn er ute sammen, observerer de hverandre og får ideer til nye aktiviteter. Å bygge hytte i skogen er for eksempel en aktivitet som i høy grad påvirker fysikk, motorikk og matematisk logisk tenking. Naturmiljøet gir barna langt rikere utfoldelsesmuligheter enn f.eks. en tilrettelagt lekeplass eller idrettsbane.

Gjennom leken ute i naturen utvikles barnas sosiale ferdigheter (Lars Maanum). I møtet med naturen får barnet mulighet til å takle ulike utfordringer og prøve ut egne grenser, noe som igjen fører til bedret selvbilde og personlig vekst. Barna gis mulighet til bedre helse og økt livskvalitet.

Naturens betydning - for verdier og holdninger

Som voksne vet vi også at naturopplevelsene barna får har en vesentlig betydning for deres verdisyn, holdninger og atferd senere i livet. Positive opplevelser og en følelse av tilhørighet til naturen legger grunnlaget for natur - og miljøvernholdninger. Lars Maanum's (2010) budskap er at det hele starter med opplevelsen! Han mener de voksne i barnehagen har ansvar for å gi barn opplevelser som knytter dem følelsesmessig til naturen, og at dette kan bidra til å skape fremtidens miljøvernere. Evnen til medopplevelse og deltakelse i utforskningen på barnas premisser er sentral.

Naturens betydning - for leken

Naturen er den perfekte lekearena. I motsetning til inngjerdete lekeplasser med konstruerte lekeapparater, er naturen full av spennende og utfordrende elementer.

Her kan barna selv ta seg til rette ut fra egne forutsetninger, klatre, smyge, krype, huske, løpe. I tillegg kommer alle sanseopplevelsene: lyder, lukter, smak, farger. I naturen kan barna lage kongledyr, barkebåter og demninger. Naturen stimulerer fantasien. Busker og kratt blir til spennende hytter. Planter og vann blir de flotteste retter på "familiens middagsbord". Vår utfordring blir å sikre at alle barna opplever en hverdag med utfordringer og spennende aktiviteter. Barna skal få mye tid til aktiv lek, ha mye å utforske, ha en følelse av frihet og kunne ta initiativ. Barna skal få positive opplevelser, og oppleve voksne som har tid og lyst til å tilbringe dagene med dem gjennom å oppleve og utforske sammen.

Kort oppsummert kan vi si at naturen:

- Gir rom for allsidig og variert lek
- Gir rom for motorisk sansestimulering, allsidig og variert fysisk aktivitet
- Gir rom for at barn kan forme sine egne lekeområder / leker
- Er full av spennende oppdagelser og virkelige utfordringer
- Rommer et nesten ubegrenset mangfold
- Byr på ulike utfordringer for hvert enkelt barns mestringsnivå
- Gir en følelse av tidløshet/frihet

- Bygger identitet og skaper varige holdninger og verdier.
- Gir mentalt overskudd.

Dokumentasjon og vurdering

I Tøyenåsen barnehage jobber vi med dokumentasjon både for barna, foreldrene og personalet.

Vi henger opp eller legger ut på mykid bilder av barna, både fra turer og hverdagsaktivitetene våre.

Barnas arbeider vises fram på avdelingen, og de får med seg hjem noe av det de har laget.

Vi skriver på my kid, for å fortelle hva vi har gjort i løpet av dagen. Dette som informasjon til foreldrene, men også som utgangspunkt for gode samtaler mellom foreldre og barn.

Alle foreldrene vil få en årsplan.

Til jul og sommer evaluerer vi det halvåret som har gått, og ser om vi må gjøre eventuelle justeringer i forhold til barnegruppa og allerede oppsatte planer.

Observasjon av barn og personale gjøres gjennom hele året.

Personalet kartlegger og observerer barns generelle utvikling og trivsel i barnehagen, med grundig gjennomgang høst og vår. Pedagogisk leder har overordnet ansvar for oppfølging, og utveksling av informasjon til foreldre.

Evalueringen tar utgangspunkt i:

Hva har vi sett, hørt og observert i arbeid med barna?

Hva synes personalet, foreldrene og barna om det vi har oppnådd?

Hva skal vi gjøre nå?

- Vi evaluerer vårt arbeid på ledermøter, avdelingsmøter, personalmøter og på planleggingsdager.
- Vi evaluerer etter hver måned. Evalueringen blir tilsendt foreldrene i en månedsplan.
- Personalet velger etter vurdering av virksomheten områder for utvikling

Vi skal være en læringsorientert barnehage. Vi endrer opplegg som vi ser ikke fungerer eller vi endrer planer når vi ser at barnas interesser går andre veier enn vi først hadde antatt.

Årshjul 2014-2015:

<p>Høst:</p> <p>August- September:</p> <p>Fokus på tilvenning, trygghet og rutiner.</p> <p>Trygg trafikk og vennskap. Gamlebarnsfest.</p>	<p>Vinter:</p> <p>November:</p> <p>Sosial kompetanse, små forskere, tur med førskolen til Teknisk museum. Årstiden vinter. Forming.</p> <p>Desember:</p>
---	---

<p>Oktober:</p> <p>Årstiden høst, felles prosjekt i forming, Rim og regler og fokus på språk, tekst og kommunikasjon. Førskolen markerer FN- dagen.</p>	<p>Julehøytid og tradisjonsformidling, kirkebesøk, lysfest og julebord for barna.</p> <p>Januar:</p> <p>Årstiden vinter, ski og ake aktiviteter, dyrespor, rebusløp.</p> <p>Februar:</p> <p>Karneval og fastelaven. Foreldrekafe. Samefolkets dag.</p>
<p>Vår:</p> <p>Mars:</p> <p>Sosial kompetanse, påske, forming, årstiden vår, Svanhilds reise.</p> <p>April:</p> <p>Vårtegn, småkryp, fugler og formings aktiviteter.</p>	<p>Sommer:</p> <p>Mai:</p> <p>Sosial kompetanse, avslutning for førskolen, 17. mai forberedelser, rusken- dugnad, årstiden sommer.</p> <p>Juni:</p> <p>Sommerfest, felles tur for bhg, idrettsdag, regellek og vannlek.</p>

Nyttige Linker:

www.barnehage.no
www.barnehageforum.no
www.lommelegen.no
www.barnetmitt.com
www.foreldreogbarn.no
www.barneombudet.no

KONTAKTINFORMASJON

Barnehagen: 67 07 61 69

Maurtua: 93 44 81 46

Bjørnehiet: 93 44 81 44

Ekornstien: 93 44 81 45

E- post: bjornehiet@toynasen.no

Hjemmeside: www.toynasen.no